

Teknas næringspolitiske dokument

VEDTATT AV HOVEDSTYRET 8. DESEMBER 2017

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Teknas næringspolitikk

- Grønn og konkurransedyktig omstilling

Tekna mener:

- Norge trenger en ny næringsspesifikk, nasjonal industri- og teknologipolitisk strategi.
- Vi trenger næringspolitisk satsing på områder hvor vi har fortrinn og store nasjonale behov i fremtiden, som havrom, energi, helse/biotek og digitalisering/digital infrastruktur.
- Konkurranseskraft og bærekraft vil være sammenfallende for fremtidens næringer.
- Vi trenger industrielle utprøvingssentra, laboratorieinfrastruktur og fullskala demonstrasjonsanlegg for å legge til rette for teknologioverføring, innovasjon og næringsutvikling.
- Digitalisering krever sterke nasjonale IKT-miljø
- Et arbeidsliv i endring og krav til økt mobilitet forutsetter mulighet til spesifikk kompetansebygging også for høyt utdannede
- Vekstbedrifter er nøkkelen til flere arbeidsplasser. Virkemiddelapparatet må derfor satse mer på bedrifter med vekstpotensial.
- Offentlige eierskap må brukes strategisk i teknologiutvikling og for å skape markeder.
- Private, innovative aktører må involveres tidligere i offentlige innkjøpsprosesser.
- Virksomheter med høy statlig eierandel og strategisk betydning må beholde kjernefunksjoner i Norge.

Nasjonal industri- og teknologipolitisk strategi

Norge har verdensledende teknologimiljøer blant annet innenfor olje og gass, energi, prosessindustri og maritim sektor. Vi har tilgang på fornybar energi og store naturressurser innenfor fisk, sjømat, mineraler og trevirke. Tekna er opptatt av å skape et variert næringsliv basert på de ressursene og den kompetansen som er tilgjengelig i Norge.

Virkemiddelapparatet må tilpasses slik at det møter behovene for å skape og utvikle arbeidsplasser i hele landet. Innenfor bioteknologi har vi satset på forskning og har bygget opp sterke kompetansemiljøer. Satsing på økt digitalisering, automatisering, robotteknologi og nye forretningsmodeller gir mulighet for at industriell produksjon og tjenester kan beholdes eller hentes hjem til Norge. Dette gir Norge kompetansemessige og naturgitte fortrinn som må legge grunnlaget for fremtidig grønn konkurranseskraft. Sirkulær tenkning med hensyn på energi, materialbruk og kompetanse vil bli stadig viktigere. Dette må ses i sammenheng i en nasjonal industri- og teknologipolitisk strategi.

Tekna mener følgende områder bør vektlegges i en slik strategi:

Havrom

Norge må satse på havrommet. Den nye «blå» økonomien knyttet til havnæringene drives fram av befolkningsvekst, reduserte naturressurser på land, klimaendringer og ny teknologi. [OECD](#) peker på at shipping, verftsindustri, offshore vind, marin akvakultur, marin turisme, samt maritim overvåking og sikkerhet forventes å ha høy og langsiktig vekst i verdiskaping og sysselsetting. Videre har flere områder et stort langsiktig potensial, men per i dag ikke produksjon på kommersiell skala. Dette gjelder områder som fornybar havenergi, utvinning

av mineraler på havbunnen, marin bioteknologi, offshoreteknologi og karbon fangst- og lagring.

Tekna vil arbeide for regulering som gjør det lettere å ta havområdene i bruk, samtidig som det stilles strenge klima- og miljøkrav. Videre må kompetansen i de blå næringene styrkes, spesielt innenfor oppdrettsnæringen. Det er et stort behov for å utvikle et hensiktsmessig regelverk for utnytting av havrommet. Potensialet i havrommet må kartlegges og det må legges til rette for teknologiutvikling og teknologioverføring.

Energi

Norge er en energinasjon med lange tradisjoner innenfor fornybar og fossil energi. Vi må beholde og bygge videre på kompetansen og teknologien som er utviklet.

Norsk olje og gass vil være en viktig næring i mange år fremover. Det har vært og må fortsatt være en vesentlig innovasjon i næringen for å være konkurransedyktig og samtidig møte nye miljøkrav. Stabile og forenklede rammebetingelser er nødvendig for å ha en kostnadseffektiv næring som også stimulerer til økt forskning, økt utvinningsgrad og teknologiutvikling. Norge bør prioritere økt utvinning fra modne områder og allerede åpnede felt for å utjevne konjunktorene i sektoren. Tekna ønsker å beholde dagens ordning med tildeling i forhåndsdefinerte områder som et supplement til ordinære nummererte konsesjonstildelinger.

Innenfor fornybar energi, trenger vi økt forskning, teknologiutvikling og demonstrasjonsanlegg på en rekke ulike områder. Energisparende nyvinninger er en forutsetning for lavutslippssamfunnet og må prioriteres. Det bør opprettes en ny statlig investeringsordning for miljøteknologi. Det må satses på kompetanseutvikling innenfor de ulike bransjene om mulighetene som ligger i miljøteknologi.

Helse/bioteknologi

Norge har satsset mye på forskning innenfor bioteknologi, men satsingen har så langt ikke resultert i en sterk næring. Utviklingstiden fra forskning til ferdig produkt er lang innenfor bioteknologi. Dette krever annen innretning på støtteordningene enn andre næringer. Tekna mener det må utvikles målrettede skatteincentiver som gjør det lettere å starte opp og oppskalere nye virksomheter innenfor bioteknologi. Videre må det legges bedre til rette for deling av produksjonsutstyr og spesialkompetanse i fasen hvor bedriften skal skaffe seg et marked for sine produkter. Helserelatert bioteknologi må også være en del av en nasjonal bioøkonomistrategi.

IKT

IKT er muliggjørende teknologier som endrer nærings- og arbeidsliv. Digitalisering vil bl.a. gi økt grad av automatisering, økt bruk av robotteknologi og nye forretningsmodeller. Digitalisering og mer teknologisk basert produksjon vil samtidig gi større muligheter for at industriell produksjon kan beholdes eller hentes hjem til Norge. Sikkerhet og vern av personopplysninger må ivaretas.

For å opprettholde konkurransekraften og et høyt nivå av tjenester fra offentlig sektor, er vi avhengige av å ha sterke nasjonale IKT-fagmiljøer. Forskning og utdanning innenfor IKT må innrettes for å møte framtidige behov. Dekkende IKT-kompetanse i Norge vil kunne motvirke outsourcing av IKT-tjenester til lavkostland. Norske bedrifter og virksomheter må ha mulighet ha til å rekruttere tilstrekkelig bestiller- og utviklingskompetanse.

Romfart

Tekna skal arbeide for at Norge opprettholder sin deltakelse i og finansiering av ESAs obligatoriske og frivillige programmer med nasjonale følgemidler, og EUs romprogrammer. Tekna skal være en pådriver for arbeidet med en nasjonal romstrategi. Tekna skal være en pådriver for at Norge skal opprette et nytt nasjonalt romprogram.

Utdanning, næringsutvikling og innovasjon henger sammen

Norge skal være ett av de mest produktive og innovative landene i Europa, gjennom økt satsing på forskning, innovasjon og høy kvalitet på utdanning. Nyutdannede er en viktig kilde til innovasjon og fornying i nærings- og arbeidsliv. Samarbeidet mellom arbeidsliv og utdanningsinstitusjoner må bedres. Studentene skal kunne delta i relevante forskningsprosjekter i samarbeid med bedrifter og inkluderes i et aktivt forskningsmiljø. Det bør etableres en hospiteringsordning for vitenskapelig ansatte i næringslivet for å øke samhandlingen mellom fagmiljøer og næringsliv.

Fremtidens arbeidsliv vil ha økt mobilitet og krever kompetansepåbygging og omstilling. NAV må ha et faglig tilbud til høyt utdannede grupper som er målrettet for å komme i jobb, også i nye bransjer og sektorer.

Samspill og innovasjon

Norge er et av de landene i verden som best kombinerer høy produktivitet, sterk offentlig velferd og lav arbeidsløshet. Arbeidslivet er preget av flatere strukturer, sterkere samarbeidsklima, høyere omstillingsevne og lavere konfliktnivå mellom ansatte og ledelse enn man finner i mange andre land. Dette er verdier som Tekna arbeider for å videreføre og forsterke.

Vekstbedrifter er nøkkelen til flere arbeidsplasser. Virkemiddelapparatet må derfor satse mer på bedrifter med vekstpotensial, spesielt virksomheter med internasjonale muligheter. Selskap som har lange og krevende kommersialiseringsløp må i større grad få mulighet til å søke og motta risikolån. Styrer og ledere må ha kompetanse om teknologi, spesielt viktig vil kompetanse innenfor IKT være viktig fremover.

Det må etableres systematiske ordninger for kompetanse- og teknologioverføring mellom virksomheter, bransjer og sektorer. Det må bygges infrastruktur for forskning og utvikling i form av laboratorier og industrielle utprøvingssentra som også mindre virksomheter kan benytte seg av. Samspeillet mellom kunnskapsproduksjon, innovasjon og kommersialisering må vektlegges langt sterkere. En sirkulær tankegang må gjelde også på dette området.

Statlig eierskap

Offentlige eierskap må brukes strategisk i teknologiutvikling og for å skape markeder. Virksomheter med høy statlig eierandel må beholde kjernefunksjoner i Norge, som forskning, utvikling og hovedkontorfunksjoner. Tekna er åpen for å justere det statlige eierskapet i enkeltelskaper, men mener at omfanget av det samlede offentlige eierskapet skal være omtrent som i dag. For å kunne sette makt bak kravet om forskning, utvikling og hovedkontor i Norge i virksomheter med høy offentlig eierandel skal den statlige eierandelen ikke reduseres til under 1/3.

Tekna vil beholde det offentlige eierskapet til naturressurser. Tekna går inn for å beholde det offentlige eierskapet til norsk vannkraft, og vil gå imot hel- og delprivatisering av Statskraft. Tekna vil at det ved utlysning av alle typer konsesjoner skal kunne settes krav om teknologisk

samarbeid og investeringer i forskning og innovasjon. Strategisk viktige virksomheter med statlig eierskap må ha en utbyttepolitikk som understøtter investeringer i teknologi og kompetanse, og som gir forutsigbarhet både for aksjonærer og hvilken nasjonal rolle virksomheten skal ivareta.

Offentlig innkjøp

Private, innovative aktører må involveres tidligere i offentlige innkjøpsprosesser.

Offentlige innkjøp må skje gjennom forhandlingsløsninger som i større grad baseres på tidlig dialog mellom offentlige innkjøpere og private leverandører for å bedre kunne identifisere nye og innovative produkter og løsninger. Forskning og utvikling må vektlegges i en helhetlig vurdering av anbud.

Offentlige etater og statlig eide selskaper skal føre en innkjøpspolitikk hvor også norske leverandører blir aktuelle. Dette kan gjøres gjennom oppdeling av anbudene eller ved at kontraktsbetingelser åpner for gjenkjøp fra lokale norske leverandører.

Effektiv nasjonal infrastruktur

Det må satses på et klima- og miljøriktig transportsystem som sikrer næringslivet gode vilkår. Godt utbygget kraftforsyning, bredbånd, bygg, vann- og avløpsnett og avfallshåndtering er nødvendig for høy produktivitet. Samhandling mellom næringsliv og offentlige tjenester må være digital og effektiv.

Etikk og samfunnsansvar

Tekna mener norske virksomheter må ta aktivt samfunnsansvar i sin virksomhet både hjemme og i utlandet, og at det stilles samme krav til underleverandører i utlandet som i Norge.

Universiteter og høyskoler må gi studenter innføring i praktisk etikk og øvelse i etisk refleksjon og konsekvenstenking rundt utfordringer de kan møte som ansatte og ledere i arbeid hjemme og i utlandet.

Tekna

Tekna kjemper for deg og
faget du brenner for